

Презентація на тему:

"Майстер і Маргарита"

План:

- **Михайло Булгаков;**
- **Історія створення роману;**
- **Жанр, тема, проблематика, конфлікт та ідея твору;**
- **Композиція твору;**
- **Система образів;**
- **Біблійні мотиви в романі.**

Михайло Булгаков (1891 – 1940)

Михайло Булгаков - незвичайне явище у світовій літературі. Він розкрив у своїй творчості найважливіші проблеми ХХ століття і передрік розвиток суспільства на майбутнє. Тепер, коли ми прагнемо осмислити своє минуле і теперішнє, Булгаков може дати відповіді на найскладніші питання нашої епохи.

Історія створення роману «Майстер і Маргарита»

Булгаков працював над романом протягом 1928-1940 років. Відомі шість редакцій твору. Спершу автор хотів написати «роман о дьяволе» — сатиричну фантасмагорію із вставною новелою про Христа і Пилата. Варіанти назв роману були такі: "Черный маг», «Копыто инженера», «Жонглер с копытом», «Сын В(...)», «Гастроль (Воланда)», «Инженер с копытом», «Князь тьмы» та ін. У 1931-1932 роках у роман увійшли образи Майстра і Маргарити, а в 1937-1938 роках з'являється остаточна назва «Майстер і Маргарита».

Жанр	Сатирико-філософський роман
Тема	Моральна відповідальність людини за свої вчинки. Показ духовної деградації суспільства в культурно-історичному контексті, зображення загальної трагедії людини і всього світу. Головні темі підпорядковуються інші окремі теми: історія загибелі Ієшуа Га-Ноцрі, трагічна доля Майстра і його роману, життя Івана Бездомного, пригоди Воланда зі своїм почтом та ін. Булгаков показує, що світ утратив свою духовну сутність, люди забули про Бога, про вічні цінності, а це неминуче веде до трагедії всіх і кожного.
Проблематика	У романі розкриваються найважливіші моральні і філософські проблеми: свобода і насильство, художник і влада, смисл буття людини, духовна сутність світу, значення кохання в житті, призначення особистості і вибір її позиції тощо.
Конфлікт	Вічний конфлікт ідеального і реального, загальнолюдського і соціально-політичного.
Ідея	1)Пошук істини неможливий без терпіння, мужності, любові. Заради любові і віри Маргарита переборює страх і перемагає обставини. 2)Хід історії не змінює людську природу: Іуди і Алоїзії існують в усі часи. 3)Письменницький обов'язок – повернути людству віру в високі ідеали, відновити справедливість всупереч обставинам життя.

Композиція твору.

«Майстер і Маргарита» — це «роман у романі». Розділи про життя Москви 1930-х років межують з розповідями на біблійні теми (роман, який пише майстер, інтерпретує відому історію зіткнення Ісуса і Понтія Пілата, а також жертовної загибелі Христа). Це дає можливість письменникові говорити про сучасність із позиції вічності і водночас нагадати про втрачені християнські заповіді.

Ще одна особливість композиції роману — принцип контрапункту, тобто поєднання різних, відносно незалежних, сюжетних ліній, які розвиваються з різною швидкістю. Це зумовлює певний поліфонізм твору, його узагальнюючий характер.

Слід відзначити, що в побудові роману відчуваються позиції Г.С. Сковороди. У трактаті українського філософа XVIII ст. «Потоп зміїн» викладено концепцію про існування трьох світів: земного, космічного і біблійного, кожний з яких має дві сторони —зовнішню (ту, що всі бачать) і внутрішню (невидиму). Це не просто витвір фантазії митця. Змальовуючи різні світи, Булгаков наголошує на загальному розриві між ними. Люди живуть на Землі і не думають про Бога, про Всесвіт. Злободенні проблеми відтиснули на другий план вічні цінності. А це означає, що світ утратив свою духовну ціль і летить у прірву. Роман «Майстер і Маргарита» Булгаков писав як попередження людству про порушення законів буття.

Характерною рисою композиції є також те, що епічна оповідь поєднується з ліричними відступами, у яких виявляється авторська позиція.

Система образів

У Булгакова *земний світ* уособлюють персонажі з московського життя 30-х років: Голова МАССОЛІТу Михайло Олександрович Берліоз, директор Вар'єте Степан Ліходєєв, фінансовий директор Вар'єте Римський, адміністратор Варенуха, Ласточкін та ін.

До *космічного світу* належать: професор чорної магії Воланд і його почет - Азазелло, Коров'єв-Фагот, кіт Бегемот, Абадонна, Гелла. Біблійний світ показаний в історіях про бродячого філософа Ієшуа Га-Ноцрі, прокуратора Іудеї Понтія Пілата, Левія Матвія, Іуди, Низу та ін.

Біблійні мотиви в романі

Одна з найбільших таємниць роману — біблійний сюжет, який розгортається в уяві майстра. Що це? Євангеліє від Булгакова? На наш погляд, не слід говорити про створення письменником нового п'ятого Євангелія. Булгаков не претендував стати євангелістом нового часу. Інша річ, що письменник своєрідно інтерпретує євангельські мотиви й образи.

На основі сюжету роману «Майстер і Маргарита» можна зробити висновок, що Булгаков розвиває головні ідеї Євангелія від Луки, у якому Христос змальовується як Син Людський. Але Ієшуа в романі вже не Христос і навіть не його літературна інтерпретація. Ієшуа - це людина, як усі, й водночас незвичайна.

Письменник максимально приземлює біблійний сюжет. Ісхуа - людина, зіткнувся в ідейному діалозі з Понтієм Пілатом, який зображується не як могутній прокуратор, а теж як звичайна людина, котру знесилює головний біль. У Біблїї Понтій Пілат не мучиться сумнівами і докорами совісті, а булгаковський герой постійно балансує між добром і злом і, наказавши вбити Ісхуа, потім буде страждати, аж поки майстер не простить його. Іуда, зрадивши Ісхуа, - також уже не біблійний Іуда, підлий зрадник, а закоханий чоловік, готовий на все заради жінки.

Ієшуа Га-Ноцрі не проголошує в романі полум'яних промов про спасіння людства і Царство Боже. Його істина проста: всі люди добрі, і треба все зробити, щоб допомогти людині виявити свою добру природу, бо тільки добро може змінити світ. Усі, хто зустрічається з Ієшуа, внутрішньо перетворюються. Жорстокий збирач податків, наслуховавшись добрих слів Ієшуа, кинув гроші на дорогу і пішов за ним. Співчуття Ієшуа лікує головний біль Понтія Пілата.

Але воля Ієшуа Га-Ноцрі і його прагнення до правди і добра виявляються злочином з погляду єршалаїмських законів, тому що там неможливо вірити у що-небудь інше, крім кесаря. Всяка інша віра, навіть віра в добро, підриває державний устрій, заснований на владі і насильстві. У цьому плані єршалаїмський світ роману «Майстер і Маргарита» - це своєрідна модель тоталітарної держави, яка знищує людину і людські істини. Булгаков змальовує насильство у широкому історико-філософському контексті, він доводить, що зло є зло, яких би форм воно не набувало, і доля людини буде трагічною, допоки людство не усвідомить цінності окремої особистості і не повернеться до духовних ідеалів.

Презентацію підготували:

- **Синиця Ілона;**
- **Молокова Ірина.**